

Kabinet Zaštitnika 020/241-642
Savjetnici 020/225-395
Centrala 020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
www.ombudsman.co.me

Broj: 01-475/23
Podgorica, 18.12.2023. godine
MK

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st. 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl.list CG", br.42/11, 32/14 i 21/17) sproveo je ispitni postupak po sopstvenoj inicijativi i dao

MIŠLJENJE

I UVOD

1. Predstavnici Sektora za prava djeteta, mlade i socijalnu zaštitu Zaštitnika, u cilju praćenja ostvarivanja prava starih lica i lica sa invaliditetom smještenih u ustanovama socijalne i dječje zaštite, obišli su JU Zavod „Komanski most“ - Javnu ustanovu za smještaj lica sa mentalnom ometenošću.

Obilaskom i na osnovu razgovora sa zaposlenim, zapaženo je da su usluge koje se pružaju korisnicima u ovom Zavodu veoma kompleksne imajući u vidu činjenicu da se radi o korisnicima sa teškim smetnjama, kombinovanim i udruženim bolestima. Ministarstvo rada i socijalnog staranja u novembru 2022. godine, donijelo je rješenje o utvrđivanju cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite, prema kojem je cijena usluge za JU Zavod "Komanski most" 350,00 eura (ranije cijena je bila 300,00 eura). Evidentno je da je cijena usluge u Zavodu za sve korisnike ista, te ne postoji razlika u odnosu na stepene podrške.

Zaštitnik je obilazeći javne ustanove za smještaj starih lica zapazio, a što je navedeno i u rešenju o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika, da je u tim ustanovama utvrđena cijena u odnosu na stepene podrške (od I do IV stepena) te je cijena od 300-550 eura po korisniku.

Takođe, Zaštitnik je zapazio da javne ustanove za smještaj starih lica vrše smještaj korisnika neposrednim ugovaranjem, po cijenama koje su znatno veće, kao na primjer u JU Domu starih u Podgorici¹ gdje se kreće od 500-700 eura, te u JU Domu starih "Grabovac"² od 400-700 eura, a koja se uvećava za 50 eura za uslugu presvlačenja pelena.

II POSTUPANJE ZAŠTITNIKA

2. Zaštitnik je pokrenuo ispitni postupak i od Ministarstva rada i socijalnog staranja zatražio izjašnjenje u vezi sa metodologijom na osnovu koje je utvrđena cijena usluge u JU "Komanski most", kao i iz kojih razloga ona nije razvrstana po stepenima podrške, kako je to urađeno u odnosu na domove starih koji kao pružaocce usluge smještaja.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja dostavilo je izjašnjenje br. 01-011/23-34 88/1 u kojem se navodi: da je Rješenjem o utvrđivanju cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite broj 56- 224/17-1 od

¹ <https://www.domstarihpodgorica.me/sites/domstarihpodgorica.me/files/2023-07/Cijena-usluge-u-JU-Dom-starih-Podgorica.pdf>

² <https://www.domstarihrisan.me/images/stories/Dokumenti/odluka%20o%20cijenama%20usluga.pdf>

23. februara 2017. godine i, nakon toga, rješenjem broj 109-128/20-1356 od 24. februara 2020. godine u tački 2 utvrđena cijena koštanja usluge smještaja u JU Zavod "Komanski most" u iznosu od 250,00 eura; da imajući u vidu povećane troškove pružaoca usluga smještaja, usled promjena cijena na tržištu, Ministarstvo je rješenjem o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika br. 01-128/22-5301/2 od 28.11.2023. godine, povećao cijenu usluga za po 100,00 eura za sve kategorije korisnika i cijena za JU Komanski most sada iznosi 350,00 eura; da cijena usluge smještaja u JU "Komanski most" Podgorica u rješenjima broj 56-224/17-I od 23. februara 2017. godine i broj 109-128/20-1356 od 24. februara 2020. godine, nije bila utvrđena na način da se vrši razvrstavanje korisnika po stepenima podrške; da se cijena koštanja usluga utvrđuje na osnovu *Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite* ("Službeni list Crne Gore" broj: 09/94) kojim su propisana mjerila i kriterijumi za utvrđivanje cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite; da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja, predmetno rješenje, nakon donošenja istog, putem mejla prosljedilo centrima za socijalni rad i ustanovama za smještaj čiji je osnivač država.

3. Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od direktorice JU Zavoda "Komanski most" u kojem se navodi: da je Zavod ustanova za smještaj odraslih i starih lica sa umjerenim, težim i teškim smetnjama u intelektualnom razvoju, kao i smetnjama iz autističnog spektra; da Zavod u tom trenutku pruža smještaj za 114 korisnika od kojih je 63 muškog i 51 osoba ženskog pola; da kada je o dijagnozama riječ, u najvećem broju je dijagnoza teže mentalne retardacije; da program rada ustanove je fokusiran da obezbjeđivanje sigurnog i mirnog okruženja za korisnike, pružanju primarne zdravstvene zaštite i fizikalnog tretmana te očuvanja njihovih postojećih kapaciteta; da se rad organizuje kroz različite aktivnosti u okviru radno-okupacionih i radnih grupa, a sve u skladu sa mogućnostima, **zavisno od procijenjenog stepena podrške**; da ukupan broj zaposlenih je 92, o kojih 15 stručnih radnika i to : 10 socijalnih radnika, 3 psihologa, 1 defektolog i 1 pravnik; da stručni radnici pohađaju obuke na različite teme u oblasti pružanja usluga u socijalnoj i dječjoj zaštiti pa i u oblasti rada sa osobama sa smetnjama iz autističnog spektra; da uzimajući u obzir da je u skladu sa Planom transformacije Zavoda za period 2021-2024 godine, planirano postepeno sprovođenje procesa deinstitucionalizacije, te razvijanje usluga podrške za život u zajednici, povećanje broja stručnih radnika jedan je od planiranih koraka; da je veći broj stručnih radnika uvijek poželjan uzimajući u obzir **o kakvim licima je riječ (vrste smetnji)**, a u cilju ostvarivanja individualizovanog pristupa i tretmana; da Zavod ostvaruje tijesnu saradnju sa porodicama korisnika, da je otvoren za održavanje individualnih sastanaka na inicijativu rodbine i drugih zainteresovanih strana kad god se javi potreba; da Zavod ostvaruje saradnju sa organima starateljstva kroz postupak prijema i procjene, kroz zajedničku izradu Individualnih planova rada i Individualnih planova usluga, ali i kroz definisanje i rešavanje svih tekućih pitanja u okviru formalno-pravne zaštite, socijalizacije, pripadnost porodici i zdravstvene zaštite, a sve u skladu sa procedurama Zavoda.

III UTVRĐENE ČINJENICE

4. Na osnovu izjašnjenja i dostavljene i raspoložive dokumentacije, Zaštitnik je utvrdio sledeće činjenice:

- da je Javna ustanova za smještaj lica sa mentalnom ometenošću (umjerene, teže i teške) koja postoji više decenija, Odlukom Vlade Crne Gore³ organizovana kao Javna ustanova Zavod "Komanski most" i posluje pod nazivom: JU Zavod "Komanski most";
- da je djelatnost ustanove, saglasno poslovima utvrđenim Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti kao i pomenutoj odluci:
 - o pružanje usluga smještaja odraslih lica sa invaliditetom (umjerene, teže i teške intelektualne teškoće i poremećaji iz autističnog spektra);

³ ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 011/06 od 24.02.2006, "Službeni list Crne Gore", br. 013/14 od 14.03.2014, 006/19 od 30.01.2019)

- pružanje usluga podrške za život u zajednici;
 - pružanje savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga;
 - pružanje stručne podrške i sprovođenje odgovarajuće obuke pružaocima usluge porodičnog smještaja;
 - radno-okupaciono angažovanje u skladu sa fizičkim i psihičkim sposobnostima, kulturno zabavne aktivnostui i sl.;
 - zdravstvenu zaštitu, koja se obezbjeđuje, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.
- da Zavod posjeduje licencu za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite - smještaj odraslih i starih lica sa invaliditetom sa teritorije Crne Gore za 120 korisnika⁴;
 - da u Zavodu ima 114 korisnika (u trenutku izjašnjenja Zavoda) sa različitim vrstama smetnji od kojih oko 70 % koristi pelene;
 - da za pojedine korisnike u plaćanju cijene usluge učestvuje porodica ili lica koja su dužna da izdržavaju korisnika (davaoc izdržavanja po Ugovoru o doživotnom izdržavanju);
 - da od 92 zaposlena, Zavod ima 15 stručnih radnika;
 - da su Rješenjem Ministarstva rada o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika utvrđene cijene u tim ustanovama⁵;
 - da je navedenim Rješenjem Ministarstva utvrđena cijena smještaja u JU Zavod „Komanski most“ 350,00 eura;
 - da se cijene smještaja u domovima starih shodno Rješenju ministarstva kreću od 300,00 eura do 550,00 eura;
 - da pojedine javne ustanove domovi starih („Podgorica“, „Nikšić“ i „Grabovac“) osim cijena koje utvrđuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja, imaju i javno objavljene cijene u iznosima od 400 -700 eura uz dodatnu naplatu usluge promjene pelena (50,00 eura);
 - da usluge koje se pružaju u JU Zavodu „Komanski most“ u velikoj mjeri kompatibilne sa uslugama u domovima starih kada je riječ o I i II stepenu podrške.

IV RELEVANTNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO

5. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br.1/07, 38/13):

Crna Gora je nezavisna i suverena država, republikanskog oblika vladavine. Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava. (čl.1)

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. (čl. 8/1)

Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva. (čl. 9)

Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma. Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo. (čl. 17)

Jemči se posebna zaštita lica sa invaliditetom. (čl. 68)

6. Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13 od 11.06.2013, 001/15 od 05.01.2015, 042/15 od 29.07.2015, 047/15 od 18.08.2015, 056/16 od 23.08.2016, 066/16 od 20.10.2016, 001/17 od 09.01.2017, 031/17 od 12.05.2017, 042/17 od 30.06.2017, 050/17 od 31.07.2017, 059/21 od 04.06.2021, 145/21 od 31.12.2021, 145/21 od 31.12.2021) propisuje:

Socijalna i dječja zaštita je djelatnost kojom se obezbjeđuju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni pojedincu i porodici sa nepovoljnim ličnim ili porodičnim okolnostima, koji uključuju prevenciju, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku. (čl. 2)

Socijalna i dječja zaštita je djelatnost od javnog interesa.

⁴ https://juzkomanskimost.me/sites/juzkomanskimost.me/files/2022-12/licenca_1.pdf

https://juzkomanskimost.me/sites/juzkomanskimost.me/files/2023-06/resenje_za_licencu.pdf - rješenje za licencu

⁵ <file:///C:/Users/Master/Downloads/rjesenje-o-utvrdivanju-cijene-usluga-u-ustanovama-socijalne-i-djecje-zastite.pdf>

Ostvarivanje javnog interesa u socijalnoj i dječjoj zaštiti obezbjeđuju Crna Gora (u daljem tekstu: država) i lokalna samouprava (u daljem tekstu: opština), pod uslovima i na način propisan ovim zakonom. (čl. 3)

Socijalna i dječja zaštita ima za cilj unaprjeđenje kvaliteta života i osnaživanje za samostalan i produktivan život pojedinca i porodice.

U ostvarivanju ciljeva socijalne i dječje zaštite, posebno se štite:

2) odraslo i staro lice:

- sa invaliditetom;
- koje zloupotrebjava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva;
- koje je žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva;
- žrtva trgovine ljudima;
- koje je beskućnik;
- trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- samohrani roditelj sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. (iz čl. 4)

Socijalna i dječja zaštita se zasniva na principima:

1) uvažavanja integriteta i dostojanstva korisnika socijalne i dječje zaštite koja se zasniva na socijalnoj pravdi, odgovornosti i solidarnosti, koja se pruža uz poštovanje fizičkog i psihičkog integriteta, bezbjednosti, kao i uz uvažavanje moralnih, kulturnih i religijskih ubjeđenja, u skladu sa zajemčenim ljudskim pravima i slobodama;

2) zabrane diskriminacije korisnika po osnovu rase, pola, starosti, nacionalne pripadnosti, socijalnog porijekla, seksualne orijentacije, vjeroispovijesti, političkog, sindikalnog ili drugog opredjeljenja, imovnog stanja, kulture, jezika, invaliditeta, prirode socijalne isključenosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili drugog ličnog svojstva;

3) informisanja korisnika o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene;

4) **individualnog pristupa korisniku u pružanju prava iz socijalne i dječje zaštite;**

5) aktivnog učestvovanja korisnika u kreiranju, izboru i korišćenju prava iz socijalne i dječje zaštite koji se zasniva na učestvovanju u procjeni stanja i potreba i odlučivanju o korišćenju potrebnih usluga;

6) uvažavanja najboljeg interesa korisnika u ostvarivanju prava iz socijalne i dječje zaštite;

7) prevencije institucionalizacije i dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju uvijek kada za to postoje uslovi u njihovim domovima ili lokalnoj zajednici kroz vaninstitucionalne oblike zaštite, koje osiguravaju različiti pružaoci usluga, sa ciljem poboljšanja kvaliteta života korisnika i njegove socijalne uključenosti;

8) pluralizma usluga i pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite koje obavljaju i organizacije civilnog društva i druga pravna i fizička lica, pod uslovima i na način propisanim zakonom;

9) partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou u cilju dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju i prevencije institucionalizacije;

10) transparentnosti u pogledu informisanja javnosti o socijalnoj i dječjoj zaštiti u sredstvima javnog informisanja, kao i na druge načine, u skladu sa zakonom. (čl. 7)

Prava iz socijalne i dječje zaštite su:

- 1) osnovna materijalna davanja;
- 2) **usluge** socijalne i dječje zaštite. (čl. 11)

Djelatnost socijalne i dječje zaštite obavljaju ustanove socijalne i dječje zaštite (u daljem tekstu: ustanova), u skladu sa ovim zakonom.

Ustanova iz stava 1 ovog člana može se osnovati kao javna ili privatna.

Određene poslove socijalne i dječje zaštite može obavljati i drugi oblik organizovanja, u skladu sa ovim zakonom. (čl.13)

Usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite su:

- 1) podrška za život u zajednici;
- 2) savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga;
- 3) **smještaj;**
- 4) neodložne intervencije i

5) druge usluge.

Bliže uslove za pružanje i korišćenje usluga, normative i minimalne standarde usluga iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave. (čl. 60)

Smještaj u ustanovu obezbjeđuje se djeci i mladima, trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, **licu sa invaliditetom i starom licu kojima se ne može obezbjediti ili nije u njegovom najboljem interesu ostanak u porodici** ili usluge podrške za život u zajednici ili porodični smještaj-hraniteljstvo ili porodični smještaj.

...

Smještaj u ustanovu pruža se korisniku tako da obezbjeđuje pripremu za njegov povratak u biološku porodicu, odlazak u drugu porodicu, odnosno pripremu korisnika za samostalan život.

Korisniku smještaja u ustanovu ne može prestati smještaj prije nego što centar za socijalni rad obezbijedi uslove za smještaj u drugu ustanovu, porodični smještaj ili drugi oblik socijalne i dječje zaštite. (čl. 70/1,2,6 i7)

O zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite u prvom stepenu **rješava centar za socijalni rad.**

O žalbi protiv rješenja centra za socijalni rad rješava nadležni organ državne uprave.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja. (čl. 73)

Korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik, usvojlac, staralac ili hranitelj **može neposredno odabrati pružaoca usluge** i sa njim zaključiti ugovor o korišćenju usluge, ako u cjelosti učestvuje u troškovima usluge.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ne mogu se neposredno odabrati pružaoci usluge za smještaj:

- 1) djeteta u ustanovu;
- 2) **lica lišenog poslovne sposobnosti.**

Usluge iz stava 2 ovog člana koriste se na osnovu rješenja centra za socijalni rad, odnosno na osnovu odluke suda, u skladu sa zakonom. (čl. 85)

Ustanovom upravlja upravni odbor.

Upravni odbor:

- 1) donosi statut i druge opšte akte;
- 2) bira i razrješava direktora ustanove;
- 3) usvaja program razvoja;
- 4) donosi godišnji finansijski plan;
- 5) usvaja završni račun;
- 6) donosi investicione odluke;
- 7) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove. (čl. 94)

Ustanova čiji je osnivač **država ili opština osniva se kao javna ustanova.**

Osnivač javne ustanove odgovara za obaveze javne ustanove. (čl. 104/1-2)

Javne ustanove su:

- 1) centar za socijalni rad;
- 2) ustanova za djecu i mlade;
- 3) **ustanova za odrasla i stara lica;**
- 4) ustanove za odmor i rekreaciju. (čl. 112)

Centar za socijalni rad odlučuje o pravima iz socijalne i dječje zaštite, u skladu sa ovim zakonom.

Centar iz stava 1 ovog člana može osnovati samo država, kao javnu ustanovu, u skladu sa ovim zakonom.

Centar iz stava 1 ovog člana se može osnovati za teritoriju jedne ili više opština.

Bliže uslove o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centra za socijalni rad propisuje nadležni organ državne uprave. (čl. 113)

Centar za socijalni rad:

- 1) obavlja procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika; procjenu podobnosti staraoca, hranitelja i usvojioca; izradu i praćenje individualnih planova usluga;
- 2) rješava u prvom stepenu o zahtjevima za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite;
- 3) preduzima mjere, pokreće i učestvuje u sudskim i drugim postupcima;

- 4) vodi evidencije i stara se o čuvanju dokumentacije korisnika;
- 5) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom. (čl. 114)

Pružalac usluge dužan je da prije otpočinjanja sa obavljanjem djelatnosti pribavi licencu za obavljanje djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Licencu iz stava 1 ovog člana izdaje nadležni organ državne uprave, na period od šest godina i obnavlja se u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, licencu za obavljanje djelatnosti pružaoca usluge porodični smještaj-hraniteljstvo i porodični smještaj izdaje centar za socijalni rad na period od dvije godine.

Za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti plaća se administrativna taksa, u skladu sa posebnim zakonom.

Uslovi za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti (čl. 130)

Licenca za obavljanje djelatnosti se izdaje pružaocu usluge koji:

- 1) je upisan u Registar;
- 2) ispunjava standarde za pružanje usluge za koju traži izdavanje licence, a koji se odnose na: lokaciju, prostor, opremu, broj i vrstu stručnog kadra i program pružanja usluge. (čl. 131)

Sredstva za osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države, u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države i budžetu opštine, kao i vršenjem djelatnosti pružalaca usluga, u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva za usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se i putem učešća korisnika, odnosno njihovih srodnika koji su dužni da ih izdržavaju, donacija, poklona, zavještanja, legata, osnivanjem zadužbina i fondacija i dr., u skladu sa posebnim zakonom.

U budžetu opštine mogu se obezbijediti sredstva za materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti propisana ovim zakonom i za usluge socijalne i dječje zaštite, kao što su: pomoć u kući, dnevni boravak, usluge narodne kuhinje, odmor i rekreaciju djece, stanovanje uz podršku, smještaj u prihvatilište - sklonište, stanovanje za socijalno ugrožena lica, u skladu sa zakonom i druge usluge u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima.

Ukoliko opštine nijesu u mogućnosti da obezbijede sredstva za usluge iz stava 4 ovog člana u njihovom finansiranju učestvovala država, u skladu sa članom 156 ovog zakona osim za troškove funkcionisanja dnevnih boravaka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju, čije će troškove usluga država sufinansirati u svakoj opštini. (čl.154)

Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječje zaštite koju obezbjeđuje država propisuje nadležni organ državne uprave.

Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječje zaštite, koja se finansira iz budžeta opštine propisuje nadležni organ opštine.

Odredbe iz st. 1 i 2 ovog člana odnose se na javne ustanove, ustanove i druge oblike organizovanja kada se finansiranje usluge socijalne i dječje zaštite vrši iz budžeta države, odnosno opštine.

Ustanove i drugi oblici organizovanja dužni su da samostalno utvrđuju kriterijume i formiraju cijenu kada pružaju usluge socijalne i dječje zaštite neposrednim ugovaranjem.

U skladu sa propisanim kriterijumima i mjerilima, cijenu usluge iz stava 1 ovog člana utvrđuje nadležni organ državne uprave, a cijenu usluge iz stava 2 ovog člana utvrđuje nadležni organ opštine. (čl. 157)

Korisnik, roditelj, odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika i drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzelo plaćanje učestvuju u plaćanju usluge svim svojim primanjima, prihodima i imovinom, izuzev primanja ostvarenih po osnovu materijalnog obezbjeđenja, dodatka za djecu, jednokratne novčane pomoći, primanja po osnovu nagrada i otpremnine za odlazak u penziju.

Izuzetno od stava 1 ovog člana sredstva za usluge dnevnog boravka u ustanovi za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju **u potpunosti obezbjeđuju država i lokalna samouprava.**

Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja, odnosno srodnika u plaćanju troškova iz stava 1 ovog člana koje obezbjeđuje država propisuje nadležni organ državne uprave.

Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja, odnosno srodnika u plaćanju troškova iz stava 1 ovog člana koje obezbjeđuje opština propisuje nadležni organ opštine. (čl. 158)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši nadležni organ državne uprave. (čl. 162)

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora.

7. Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni list Crne Gore", br. 046/10 od 06.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 018/14 od 11.04.2014, 042/17 od 30.06.2017) propisuje:

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.

Neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lice ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana.

Posredna diskriminacija postoji ako prividno neutralna odredba zakona, drugog propisa ili drugog akta, kriterijum ili praksa dovodi ili bi mogla dovesti lice ili grupu lica u nejednak položaj u odnosu na druga lica ili grupu lica, po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana, osim ako je ta odredba, kriterijum ili praksa objektivno i razumno opravdana zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja, odnosno u prihvatljivo srazmjernom odnosu sa ciljem koji se želi postići.

Diskriminacijom se smatra i podsticanje, pomaganje, davanje instrukcija, kao i najavljena namjera da se određeno lice ili grupa lica diskriminišu po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana. (čl.2)

Pravo na zaštitu od diskriminacije pripada svim fizičkim i pravnim licima na koja se primjenjuju propisi Crne Gore, ako su diskriminisana po nekom od osnova iz člana 2 stav 2 ovog zakona.

Ovaj zakon se primjenjuje na javni i privatni sektor. (čl. 3).

8. Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 058/14 od 29.12.2014, 021/16 od 25.03.2016, 015/18 od 09.03.2018, 065/19 od 02.12.2019) propisuje:

Podrška korisniku određuje se u odnosu na sposobnost neposredne brige o sebi i učestvovanje u aktivnostima života u zajednici, a razvrstava se u četiri stepena. (čl. 13)

Podrška prvog stepena pruža se korisniku koji nije sposoban da se samostalno brine o sebi i uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici.

Podrška drugog stepena pruža se korisniku koji može da brine o sebi i da se uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici uz pomoć drugog lica.

Podrška trećeg stepena pruža se korisniku koji može da brine o sebi i da se uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici uz nadzor i podršku drugog lica.

Podrška četvrtog stepena pruža se korisniku koji može samostalno, odnosno uz podsjećanje da obavlja sve životne aktivnosti. (čl. 14)

Prilikom prijema korisnika Centar za socijalni rad (u daljem tekstu: Centar), pružaocu usluge dostavlja sljedeću dokumentaciju za korisnika:

- 1) rješenje o smještaju;
- 2) kopiju lične karte;
- 3) zdravstveni karton;
- 4) zdravstvenu knjižicu;
- 5) izvještaj o zdravstvenom stanju; i
- 6) za lica lišena poslovne sposobnosti rješenje o starateljstvu, odnosno odluku o produženju roditeljskog prava.

Ako se prijem obezbjeđuje u slučaju usluge neodložne intervencije, Centar je dužan da dostavi dokumentaciju iz stava 1 ovog člana u roku od pet dana od dana smještaja.

Pružalac usluge prilikom prijema korisnika popunjava upitnik za korisnika i prijemni list zdravstvene njege na obrascima S-U i S-ZN, koji su sastavni dio ovog pravilnika. (čl. 15)

Pružalac usluge izrađuje individualni plan rada sa korisnikom na osnovu individualnog plana usluga Centra, u roku od sedam dana od dana prijema korisnika.

Ako korisnik koristi uslugu na osnovu rješenja Centra, u izradi individualnog plana iz stava 1 ovog člana učestvuje Centar, pružalac usluge, korisnik odnosno njegov zakonski zastupnik, članovi njegove porodice i druga lica važna za korisnika.

Ako korisnik koristi uslugu na osnovu ugovora o korišćenju usluge, u izradi individualnog plana iz stava 1 ovog člana učestvuje pružalac usluge, korisnik odnosno njegov zakonski zastupnik, članovi njegove porodice i druga lica važna za korisnika. (čl. 17 st. 1-3)

9. Pravilnik o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 009/94 od 10.03.1994) propisuje:

Cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika utvrđuju se u mjesečnom iznosu u skladu sa vrstom, obimom i kvalitetom usluga.

Cijena usluga u ustanovi koja vrši smještaj ili u centru za socijalni rad čini dio sredstava koja su ustanovi namijenjena za:

- 1) materijalne troškove;
- 2) amortizaciju;
- 3) tekuće i investiciono održavanje;
- 4) nematerijalne troškove.

Cijene iz stava 2. ovog člana utvrđuju se po korisniku. (čl. 2)

Cijene usluga formiraju se na osnovu najniže plate (garantovane zarade) u Republici u mjesecu u kojem se vrši isplata.

Izuzetno od stava 1. ovog člana isplata naknade može se vršiti i više puta mjesečno. (čl. 5)

Materijalni i nematerijalni troškovi utvrđuju se prema najpovoljnijim tržišnim cijenama po jedinici ovih troškova. (čl. 6).

Amortizacija se utvrđuje u skladu sa zakonom i obračunava se po minimalnim stopama propisanim zakonom. (čl.7)

10. Pravilnik o bližim uslovima i standardima za obavljanje stručnih poslova u socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 056/13 od 06.12.2013, 014/14 od 22.03.2014, 073/19 od 27.12.2019)

Stručni poslovi u socijalnoj i dječjoj zaštiti (u daljem tekstu: stručni poslovi), su:

- 1) osnovni stručni poslovi;
- 2) specijalizovani stručni poslovi;
- 3) supervizijski poslovi;
- 4) pravni poslovi;
- 5) poslovi planiranja i razvoja;
- 6) poslovi vaspitača;
- 7) poslovi radno-okupacionog terapeuta;
- 8) poslovi doktora medicine; i
- 9) poslovi stručnih saradnika. (čl. 3)

Osnovni stručni poslovi

Osnovni stručni poslovi su, poslovi:

- 1) voditelja slučaja;
- 2) stručnog radnika na materijalnim davanjima;
- 3) stručnog radnika kod pružaoca usluga smještaja; i
- 4) stručnog radnika kod pružaoca usluga za podršku za život u zajednici. (Član 4)

Sadržaj osnovnih stručnih poslova

Osnovni stručni poslovi, obuhvataju:

- 1) informisanje, prijem, procjenu i planiranje;
- 2) posredovanje i zastupanje u ostvarivanju prava iz socijalne i dječje zaštite;
- 3) sprovođenje mjera zaštite korisnika i praćenje efekata preduzetih usluga i mjera;
- 4) savjetodavno usmjeravanje, aktivaciju i realizaciju socio-edukativnih aktivnosti u skladu sa potrebama i interesovanjima korisnika;

5) praćenje, usmjeravanje i podršku stručnim saradnicima, saradnicima, volonterima odnosno licima koja se stručno osposobljavaju bez zasnivanja radnog odnosa, a koja se angažuju u neposrednom radu sa korisnicima, kao i studentima na profesionalnoj praksi; i

6) vođenje evidencije i dokumentacije o korisniku i radu sa korisnikom. (Član 5)

Stručni radnici koji obavljaju osnovne stručne poslove

Osnovne stručne poslove, obavljaju:

1) socijalni radnik, psiholog, pedagog, specijalni pedagog, sociolog, defektolog i andragog-poslove voditelja slučaja;

2) socijalni radnik i sociolog - poslove stručnog radnika na materijalnim davanjima; i

3) socijalni radnik, psiholog, pedagog, specijalni pedagog, andragog i defektolog- poslove stručnog radnika kod pružaoca usluge smještaja, stručnog radnika kod pružaoca usluge savjetovanja i SOS telefona i stručnog radnika kod pružaoca usluge podrške za život u zajednici. (Član 6)

Uslovi za obavljanje osnovnih stručnih poslova

Osnovne stručne poslove obavljaju stručni radnici, koji imaju:

1) završene specijalističke studije iz: socijalnog rada, psihologije, pedagogije, sociologije, andragogije, defektologije ili specijalne pedagogije; i

2) licencu za rad. (Član 7)

Poslovi radno-okupacionog terapeuta, obuhvataju: radno-okupacione, radno-instruktivne, rehabilitacione, rehabilitacione, rekreativne i kulturno zabavne aktivnosti i podršku u zadovoljavanju svakodnevnih potreba i unapređenju kvaliteta života korisnicima koji imaju teškoće u samostalnom funkcionisanju. (čl. 19)

Uslovi za obavljanje poslova radno-okupacionog terapeuta

Poslove radno-okupacionog terapeuta obavljaju rehabilitator, specijalni edukator, socijalni radnik, psiholog, pedagog, andragog, defektolog i specijalni pedagog, koji ima:

1) završene specijalističke studije iz: socijalnog rada, psihologije, pedagogije, andragogije, defektologije ili specijalne pedagogije; i

2) licencu za rad. (Član 20)

Rješenje o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika

Crna Gora
Ministarstvo rada i socijalnog staranja

Adresa: Rimski trg 46,
21000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 305
www.mrs.gov.me

Br: 01-128/22-5301/2

28. novembar 2022. godine

Na osnovu člana 157 st. 1 i 5 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21 i 145/21) i čl. 2 i 5 Pravilnika o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Crne Gore", broj 9/94), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donosi

RJEŠENJE
o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika

I Utvrđuju se cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika u iznosima:

	NAZIV USTANOVE	EUR
1.	JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“ Kotor	300,00
2.	JU Zavod „Kornanski most“ Podgorica	350,00
3.	JU Centar za djecu i mlade „Jubović“ Podgorica	350,00
4.	JU Dom starih „Grabovac“ Risani, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pijevlja“, JU Dom starih „Podgorica“ i JU Dom starih „Nikšić“	300,00
5.	JU Dječji dom „Mladost“ Bijela	350,00
6.	JU Resursni centar za obrazovanje i osposobljavanje „1 Jun“	300,00
7.	JU Resursni centar za djecu i mlade „Podgorica“	300,00
8.	JU Dom starih „Grabovac“ Risani, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pijevlja“, JU Dom starih „Podgorica“ i JU Dom starih „Nikšić“	400,00
9.	JU Dom starih „Grabovac“ Risani, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pijevlja“, JU Dom starih „Podgorica“ i JU Dom starih „Nikšić“ (I i II stepen podrške korisniku)	550,00
10.	Ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci „Kakarička Gora“ Podgorica	150,00

II Cijene iz stava 1 ovog rješenja utvrđuju se po korisniku.

III Ovim rješenjem stavlja se van snage rješenje o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite br. 01-128/22-5301/1 od 23. novembra 2022. godine.

IV Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika, utvrđene su na osnovu čl. 2 i 5 Pravilnika o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje cijena u ustanovama socijalne i dječje zaštite u mjesečnom iznosu u skladu sa vrstom, obimom i kvalitetom usluga.

Cijene usluga utvrđene su po korisniku.
Cijene usluga u ustanovama koje vrše smještaj korisnika čini sastavni dio sredstava koja su ustanovama namijenjena za: materijalne troškove, amortizaciju, tekuće investiciono održavanje, nematerijalne troškove.

U rješenju br. 01-128/22-5301/1 od 23. novembra 2022. godine u stavu 1 tačka 7 napravljena je tehnička greška, odnosno bilo je potrebno riječi: „(III i IV stepen podrške)“ zamijeniti riječima: „(I i II stepen podrške)“.

Imajući u vidu navedeno, rješenje o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite br. 01-128/22-5301/1 od 23. novembra 2022. godine bilo je potrebno staviti van snage. Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu.

MINISTAR
Admir Adrović

11. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore propisano je:

Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se povodom pritužbe ili po sopstvenoj inicijativi. (čl. 28/1)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. (čl. 41/1)

Starješina, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji se rad preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke. (čl. 42/1)

V ZAKLJUČNA OCJENA

12. Na osnovu sprovedenog postupka Zaštitnik zapaža da je cijena usluge smještaja u JU Zavod "Komanski most", niža od cijene usluge smještaja u javnim ustanovama domovi starih u Crnoj Gori, čime su korisnici usluga ovoj ustanovi dovedeni u neravnopravan položaj u odnosu na korisnike usluge smještaja u javnim ustanovama domovima starih, a što, po mišljenju Zaštitnika, ničim nije opravdano i što utiče na kvalitet pružene usluge.

13. Naime cijena usluge smještaja u JU Zavod "Komanski most" utvrđena je rješenjem Ministarstva rada i socijalnog staranja br. 01-128/22-5301/2 od 28.11.2022 godine, u iznosu od 350,00 eura. Istim rješenjem cijene usluge u javnim ustanovama domovima starih, u zavisnosti od stepena podrške, određene su u iznosima od 300,00 eura, 400,00 eura i 550,00 eura (I i II stepen podrške korisniku). Osim ovih cijena u domovima starih primjenjuju se i cijene usluga koje su formirane od strane upravnih odbora/direktora javnih ustanova (za neposredno ugovaranje) i znatno su veće od pomenutih, te da se pojedine usluge kao npr. presvlačenje pelena dodatno naplaćuje. Utvrđivanje cijena od strane upravnog odbora ili direktora javne ustanove, Zaštitnik smatra nezakonitim, na štetu je korisnika i na to je ranije ukazivao⁶.

14. Zaštitnik podsjeća da shodno Odluci Vlade Crne Gore⁷ Javna ustanova Zavod "Komanski most" pruža usluga smještaja odraslih lica sa invaliditetom (umjerene, teže i teške intelektualne teškoće i poremećaji iz autističnog spektra).

Imajući u vidu stanje korisnika te različite vrste smetnji i oboljenja, postoji velika potreba za različitim nivoima podrške. Svim korisnicima smještaja oduzeta je poslovna sposobnost i to potpuno, a samo jednom korisniku djelimično. Stanje korisnika je takvo da nijesu u mogućnosti da obavljaju svakodnevne radnje (higijena, ishrana i sl.) bez podrške zaposlenih. Osim mentalnih smetnji, ima i lica sa fizičkim invaliditetom, korisnika koji su nepokretni ili veoma malo pokretni, te je za rad sa njima i njihovo zbrinjavanje (presvlačenje, higijena, hranjenje, pridržavanje ili pomoć pri okretanju i sl.) potrebno više vremena, a i snage. Takođe oko 70 % korisnika koristi pelene, a prisutna je i velika potrošnja lijekova i drugih medicinskih preparata. Evidentno je da različite smetnje iziskuju individualan pristup svakom korisniku te da se i usluge koje dobijaju trebaju na taj način grupisati i bilo bi svrsishodno da se i cijena upodobi stepenima podrške, kako to propisuje Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica. Ovo, imajući u vidu i činjenicu da se u Zavodu rad organizuje kroz različite aktivnosti u skladu sa mogućnostima i **zavisno od procijenjenog stepena podrške**, kako je u izjašnjenju navedeno. JU Zavod „Komanski most“ i njegov stručni multidisciplinarni tim vrši procjenu stepena podrške, te s tim u vezi dodjeljuje stručnu pomoć i nivo te pomoći, međutim to ne prate i troškovi koji realno treba da idu uz vrstu podrške. Naime da bi utvrđena podrška zaista i bila pravična, potrebno je da se u praksi dosljedno primenjuje. U fokusu rada ustanove kao krajnji ishod treba da bude zaštita najboljeg interesa korisnika. Zaštitnik zapaža da zaposleni u Zavodu obavljaju odgovoran i kompleksan posao, koji obavljaju sa velikom posvećenošću i empatijom. Takođe kako bi rad bio efikasniji, zaposleni imaju potrebu i za dodatnim edukacijama za postupanje

⁶ https://www.ombudsman.co.me/docs/1702640934_250523_ptreporuka_ds.pdf

⁷ ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 011/06 od 24.02.2006, "Službeni list Crne Gore", br. 013/14 od 14.03.2014, 006/19 od 30.01.2019)

prema licima sa mentalnom ometenošću, licima sa autizmom i licima koja ispoljavaju uznemirenost, agresiju i sl.

Imajući u vidu sve navedeno, Zaštitnik cijeni da bi i podrška njihovom radu, sa krajnjim ciljem bolje zaštite korisnika od strane države, trebala biti znatno veća, a u ovom slučaju iskazana kroz cijenu usluge koja ne bi smjela biti niže od cijena koje se primjenjuju u javnim ustanovama za smještaj starih lica i lica sa invaliditetom – domovima starih. Pri tome, treba imati u vidu da je ovo jedina ustanova ove vrste u Crnoj Gori.

15. Zaštitnik primjećuje da se citirano rešenje Ministarstva rada i socijalnog staranja zasniva na Pravilniku o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijena usluga u ustanovama socijalne zaštite iz 1994. godine. Mišljenja smo da je neprihvatljivo što se nakon 30 godina, iako su se okolnosti u bitnom promijenile, kako i sveukupna socijalna situacija, nije promijenila metodologija ustanovljavanja cijene usluge smještaja u ustanovama socijalne i dječje zaštite, već se koristi prevaziđeno i u ovom trenutku neprimjenjivo rješenje. Ovo tim prije, što je u međuvremenu donijet Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i standardima usluge smještaja odraslih i starih lica (2014. godine, sa izmjenama/dopunama 2016, 2018, 2019. godine) u kojem je podrška korisnicima razvrstana u četiri stepena. Primjećuje se da se cijena usluga u odnosu na stepene podrške isključivo primjenjuje na uslugu smještaja u domovima starih, a ne i na usluge koje pružaju ostale javne ustanove, u ovom slučaju JU Zavod "Komanski most". Kada je riječ o smještaju lica sa mentalnom ometenošću, zapaža se da korisnici odnosno porodica dijelom participira u plaćanju usluge smještaja, shodno važećim propisima. Zaštitnik podsjeća da su roditelji/staratelji djece sa smetnjama u razvoju u jednom periodu participirali u troškovima usluge za život uz zajednici - dnevni boravak za djecu sa smetnjama u razvoju. U međuvremenu, izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, propisano je da će troškove funkcionisanja dnevnih boravaka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju, država sufinansirati u svakoj opštini, te da usluge dnevnog boravka u ustanovi za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u potpunosti obezbjeđuju država i lokalna samouprava, što znači da su roditelji/staratelji oslobođeni participacije u troškovima usluge.

Imajući u vidu činjenicu da su korisnici usluge smještaja u JU Zavod "Komanski most" (ili će biti ubuduće) upravo odrasla lica koja su u najvećem broju bila korisnici usluge dnevnog boravka za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju, to bi bilo za očekivati da se razmotri mogućnost da se roditelji/staratelji odnosno porodica oslobodi participacije i za uslugu smještaja u JU Zavod "Komanski most" koji je jedina javna ustanova u kojoj se pruža usluga smještaja licima sa ovom vrstom problema.

16. Zaštitnik još jednom ističe da je radi unaprjeđenja rada u JU Zavodu "Komanski most", kao i u ostalim javnim ustanovama socijalne i dječje zaštite koje pružaju uslugu smještaja, potrebno donijeti rješenje o utvrđivanju cijene usluga kojim će se na pravedan i zakonit način utvrditi cijene, a koje odražavaju realne potrebe svih korisnika i koje neće favorizovati pojedine pružaoce usluga kao što je to sada slučaj. Ovakvo rješenje bi trebalo da bude zasnovano na jasnoj metodologiji izračunavanja cijene, koja još uvijek nije usvojena, iako je Zaštitnik u saznanju da se ista priprema u dužem vremenskom periodu (duže od 10 godina).

Zaštitnik takođe ukazuje da bi rješenje o utvrđivanju cijena morao biti dokument koji je javno dostupan, koji je u potpunosti jasan i precizan i u kome su jasno razdvojeni cijena usluge od cijena participacije – učešća u cijenama usluge koju formiraju drugi osnivači, npr. lokalne samouprave.

17. Na osnovu iznijetog, a polazeći od činjenice da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ustanovljena u cilju uspostavljanja i promovisanja dobre uprave i vladavine prava, odnosno radi zaštite ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava, Zaštitnik daje

PREPORUKE

Ministarstvu rada i socijalnog staranja

1. da u skladu sa realnim potrebama i u skladu sa važećim Pravilnikom o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 058/14, 21/16, 15/18 od 09.03.2018, 065/19 od 02.12.2019) **poveća cijenu usluge smještaja u JU Zavod „Komanski most“, uvažavajući realne troškove korisnika;**
2. da ustanovi metodologiju izračunavanja cijene usluga u javnim ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika;
3. da razmotri mogućnost, odnosno preispita zakonske odredbe koje se odnose na participaciju korisnika, odnosno srodnika za smještaj u JU Zavod "Komanski most", naročito imajući u vidu odredbe zakona kojima su korisnici usluge dnevnog boravka za djecu sa smetnjama u razvoju, oslobođeni participacije (roditelji/staratelji).

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, dužno je da Zaštitniku dostavi izvještaj o radnjama i mjerama na izvršenju preporuka u roku od 30 dana od dana prijema ovog akta.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA
CRNE GORE
Snežana Mijušković

D-na:

- Ministarstvu rada i socijalnog staranja
- JU Zavod Komanski most Podgorica
- Skupština Crne Gore – Odbor za ljudska prava (na upoznavanje)
- a/a.,